

Eduskunta – Liikennejaosto

Eduskunta/liikennejaosto, lausuntopyyntö 11.10.2021

Asiantuntijalausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2022, Teema: Väyläverkon kehittämis- ja kunnossapitohankkeet alueiden näkökulmasta, liikennepoliittisen selonteon toimeenpanon tilanne

Taustaa

Eduskunnan liikennejaosto on pyytänyt Kaakkois-Suomen ELY-keskukselta asiantuntijalausuntoa hallituksen esityksestä eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2022. Lausunnon teemana on väyläverkon kehittämis- ja kunnossapitohankkeet alueiden näkökulmasta sekä rahoituksen riittävyys.

LVM:n kehyksessä (yhteensä 1,37 mrd. euroa) perusväylänpitoon, jossa ovat mukana tie-, rata- ja vesiväylät, on vuodelle 2022 esitetty 14 milj. euroa vähemmän rahaa kuin tänä vuonna Tiepuolelle rahoitusta tulisi 7 milj. euroa vähemmän. Sen sijaan väyläverkon kehittämiseen on esitetty 39,6 milj. euroa enemmän kuin tänä vuonna.

Liikenne 12 -suunnitelman mukainen talouskehys vuodelle 2022 olisi ollut 1,4 mrd. €, jonka mukaan tiet saisi rahoituksesta 52 %, radat 30 %, liikenteen hallinta 11 % ja vesiväylät 7 %.

Väyläviraston JTS:n mukaisen peruskehyksen (tiet 725,3 milj. euroa) perusteella vuodelle 2022:

- tienpitoon ja hoitoon kohdennetaan 0,26 milj. euroa enemmän kuin tänä vuonna
- korjaukseen 52,2 milj. euroa enemmän kuin tänä vuonna
- parantamisinvestointeihin 50,7 milj. euroa vähemmän kuin tänä vuonna
- suunnitteluun 0,2 milj. euroa vähemmän kuin tänä vuonna

Vaikutukset Kaakkois-Suomen ELY-keskuksen tienpitoon

Korjausrahoituksen lisääntyminen tulee näkymään ainakin hetkellisesti myönteisesti erityisesti alemmalla tieverkolla, sillä muiden kuin vilkkaiden teiden (alemman tieverkon) päälystämisiin on käytettävissä enemmän rahaa kuin tänä vuonna. Tämä hidastaa korjausvelan kasvua ja voi mahdollisesti parantaa asiakastyytyväisyyttä. Yksittäinen parempi vuosi ei kuitenkaan riitä merkittävästi parantamaan tieverkon kuntoa eikä pysäyttämään korjausvelan kasvua, sillä tämänhetkisen tiedon perusteella näyttää siltä, että jälleen vuonna 2023 korjaukseen on käytettävissä noin

27.10.2021

KEHA/5577/2021

83 milj. euroa vähemmän rahaa kuin ensi vuonna. Rahoituksen suuri vaihtelu heikentää tienpidon ennakoitavuutta ja pidemmän aikavälin suunnittelua. Rahoituksen suuri vaihtelu myös vaikuttaa tienpidon uskottavuuteen ja julkisuuskuvaan kansalaisten silmissä.

Kaakkois-Suomeen esitetty perusrahoituskehys vuodelle 2022 on 34,8 milj. euroa, mikä on 2,6 milj. euroa enemmän kuin tämän vuoden vastaava. Myönteistä vuoden 2022 peruskehyksessä on, että se mahdollistaa aiempia vuosia enemmän liikenneolosuhteita parantavia investointeja Liikenne 12 -suunnitelman teemojen mukaisesti (alueelliset elinkeinoelämän kohteet, liikenneturvallisuuskohteet, kävelyn ja pyöräilyn edistäminen ja liityntäpysäköinti). Liikenneväylien parantamisinvestointeihin kohdistettu rahoitus on esimerkiksi Kaakkois-Suomessa vain noin 1,4 milj. euroa, joten se mahdollistaa vain hyvin pienten investointien toteuttamisen. Rahoituksen pitäisi olla noin kolminkertainen, ennen kuin sillä voitaisiin toteuttaa merkittävämpiä investointeja.

Erityisesti hoidon rahoitus on edelleen niukka: siellä etenkin ennalta arvaamattomat ja kiireelliset työt sekä niistä tulevat kustannukset aiheuttavat ongelmia. Poikkeuksellisten talvien vuoksi sorateitäkin olisi kunnostettava aiempaa enemmän, mutta rahoitus on sen suhteen riittämätön.

Kaakkois-Suomen ELY-keskuksen alueella on huoli siltaverkon rapistumisesta, ellei siihen pystytä panostamaan riittävästi. Kaakkois-Suomen ELY-keskuksen siltarahoitus tulee ensi vuonna vähenemään merkittävästi tästä vuodesta, mikä todennäköisesti lisää huonokuntoisten siltojen määrää ja voi tehdä asetettuihin tavoitteisiin pääsemisen mahdottomaksi.

Vaikka perusväylänpitoon on tälle hallituskaudelle tehty tasokorotus, tulisi rahoitusta edelleen lisätä. Väylänpidossa pitäisi pystyä panostamaan nykyistä enemmän väyläverkon kuntoon (erityisesti keskiviikkaiden ja vähäliikenteisten teiden osalta) sekä alueellisiin parantamisinvestointeihin, ja siellä etenkin liikenneturvallisuushankkeisiin.

Nykytilanteessa Kaakkois-Suomessa päästään vielä esitettyihin tulostavoitteisiin (mm. huonokuntoiset päällysteet), mutta niukan rahoituksen jatkuessa riski etenkin huonokuntoisten siltojen lisääntymiseen kasvaa siltojen ikääntyessä.

Vaikutukset kehittämisinvestointeihin ja Liikenne 12 -suunnitelman toimeenpanoon

Kaakkois-Suomen ELY-keskus on erityisen huolissaan pääteiden isojen kehittämishankkeiden tulevien vuosien määrärahasta, vaikka valtion ensi vuoden talousarvioesityksessä on esitetty väyläverkon kehittämiseen vajaan 40 milj. euroa enemmän kuin tänä vuonna.

Vuoden 2022 talousarvioesityksessä ei ole mukana yhtään uutta kehittämisinvestointia. Kaakkois-Suomen ELY-keskuksen alueelta on

27.10.2021

KEHA/5577/2021

Liikenne 12 -investointiohjelmassa mukana useita hankekorin 1A kehittämishankkeita, esim. vt 15 Kotka-Kouvola – Kaakkois-Suomen tärkein liikenneväylien parantamishanke – mutta tämänkään hankkeen toteutusajankohdasta ei ole tietoa. Tämä on erittäin huolestuttavaa, koska Liikenne 12 -suunnitelman piti edistää väyläverkon kehittämisinvestointien pitkäjänteistä toteuttamista.

Liikenne 12 -suunnitelmassa on tiehankkeille esitetty ensi vuodelle 222 milj. euroa ja ratahankkeille 283 milj. euroa. Vuoden 2022 talousarviossa tiehankkeille on esitetty kuitenkin vain 122 milj. euroa, kun ratahankkeille on peräti 291 milj. euroa (tiet 23 % ja rautatiet 62 %). Lisäksi on huomattava, että edellä mainittu 122 milj. euroa on sidottu aiempina vuosina sovittuihin väylähankkeisiin, eikä se mahdollista yhdenkään uuden tiehankkeen käynnistämistä.

Lopuksi

Odotukset valtakunnalliselle liikennejärjestelmäsuunnitelmalle (Liikenne 12) ovat olleet suuret, erityisesti sen investointiohjelmalle. Tulevaisuuden merkittävimmät haasteet tienpidossa kohdistuvat isojen siltojen ja vähäliikenteisten teiden kuntoon. Isojen siltojen kunnon osalta tilanne on huolestuttavin.

Kokonaisuutena vuoden 2022 rahoitus on Kaakkois-Suomen ELY-keskuksen näkökulmasta tyydyttävä, ja toiminta sovitetaan annettuun kehykseen. Tällä rahoituksella tieverkko on kuitenkin vaikea pitää nykykunnossa. Se edellyttäisi perustienpitoon noin 4 milj. euron vuosittaista lisärahoitusta. Lisäksi on välttämätöntä, että alueellisesti tärkeimmille päätieverkon kehittämishankkeille löytyisi Liikenne 12 -investointiohjelman mukainen rahoitus. Koska keskeneräisten väylähankkeiden vuoden 2022 jälkeisten vuosien tarve on kaikkiaan 881 milj. euroa, tämä aiheuttaa suurta huolta siitä, milloin uusia väylähankkeita on mahdollista käynnistää.

Kaakkois-Suomen päätieverkon merkittävimmälle kehittämishankkeelle - vt 15 Kotka-Kouvola - tulisi saada mahdollisimman pian rahoitus. Hanke olisi mahdollista käynnistää jo ensi vuonna ja sillä olisi erittäin tärkeä merkitys koko Kymenlaakson kehittämisen kannalta.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty viraston sähköisessä asianhallintajärjestelmässä. Asian on ratkaissut johtaja Kari Halme.

Johtaja

Kari Halme

Jakelu

Eduskunta - Liikennejaosto

27.10.2021

KEHA/5577/2021

Tiedoksi

Gunnar
Halme
Kailasto J
Koikkalainen
Lehtonen
Talka
Vasama
Vilamaa

Tämä asiakirja KEHA/5577/2021 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument KEHA/5577/2021 har godkänts elektroniskt

Hyväksyjä Halme Kari 27.10.2021 10:37